

**การดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร**
**Student Affairs Operation of the Educational Opportunity Expansion Schools
Under the Samutsakhon Primary Educational Service Area Office**

วัชรพล ดีกระจ่าง¹ และ ปรมศร์ กลิ่นหอม²

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี^{1,2}

Watcharaphon Deekrajang¹ and Poramet Klinhom²

Kanchanaburi Rajabhat University^{1,2}

Corresponding Author, Email: watwatpeetg@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานกิจการนักเรียน เปรียบเทียบการดำเนินงานกิจการนักเรียน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และ เปรียบเทียบการดำเนินงานกิจการนักเรียน จำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 252 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา 1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

* ได้รับบทความ: 12 ตุลาคม 2566; แก้ไขบทความ: 11 มิถุนายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 28 มิถุนายน 2566

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษา โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน และด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การดำเนินงานกิจการนักเรียน; โรงเรียนขยายโอกาส; ขนาดสถานศึกษา; พื้นที่จัดการศึกษา

Abstract

This research aimed to study and compare student affairs operation of the educational opportunity expansion schools under The Samutsakhon Primary Educational Service area Office classified by school size and educational management area. The samples consisted of 252 government teachers and educational personnel in educational opportunity expansion schools under The Samutsakhon Primary Educational Service area Office obtained by stratified random sampling according educational management area. The research instrument was a five-level rating scale questionnaire with content validity 1.00 and a reliability of 0.99. The statistics used in to the data analysis were percentage, mean, standard deviation, Independent Samples t-test, one-way analysis of variance and test the pairwise mean difference by Scheffe's method with a statistical significance level at 0.05

The findings were as follows:

1. The educational opportunity expansion schools under The Samutsakhon Primary Educational Service area Office, was overall and in each individual aspect were a high level, ranking in the order of mean from high to low as Student affairs planning, action to promote democracy, administration of student affairs, developing students to have moral discipline, performance appraisal and Implementation of the student support system.

2. The educational opportunity expansion schools under The Samutsakhon Primary Educational Service area Office classified by school size, overall, there was statistically no significant difference level at 0.05. When considering in each individual aspect were action to promote democracy were significantly different at the 0.01 level.

3. The educational opportunity expansion schools under The Samutsakhon Primary Educational Service area Office classified by educational management area, overall, there was statistically significant difference level at 0.01. When considering in each individual aspect were action to promote democracy. There was a statistically significant difference level at 0.01. And in each administration of student affairs and performance appraisal. There was a statistically significant difference level at 0.05

Keywords: Student Affairs Operation; The Educational Opportunity Expansion Schools; School Size; Educational Management Area

บทนำ

การศึกษาเป็นฐานรากที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ ฉะนั้นตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ตามหมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคน มีสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบสนองโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต คนเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564 : 113) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 5)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเป็นหน่วยงานกำกับ ดูแล สนับสนุนส่งเสริมจัดการศึกษาภาคบังคับและขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ขาดการรวบรวมจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียนในการจัดทำกฎเกณฑ์วิธีการยังคลุมเครือเนื่องจากไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ขาดการจัดทำแผนการดำเนินงานด้วยระบบสารสนเทศในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย การดำเนินงานเป็นไปได้น้อย ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า บุคลากรในโรงเรียนบางส่วนไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมแต่จะเน้นไปในด้านของกิจกรรมทางวิชาการ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มีการจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียน เช่น ดนตรี กีฬา แต่ปัญหาที่พบคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนเพราะเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กจึงมีการกระจายงบประมาณไปในการบริหารงานอื่น ๆ ในโรงเรียน อีกทั้งครูและบุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และขาดการสรุปรายงานผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2565 : 12)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน

ขยายโอกาส สามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนา ระบบการบริหารงานกิจการนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสอย่างมีอาชีพ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สามารถนำข้อมูลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษา ให้เกิดทักษะการบริหารกิจการนักเรียนอย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 730 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จำนวน 252 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบตรวจสอบ รายการ (checklist) เกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ 0.99

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage) โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean หรือ $\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation หรือ S.D.) เกณฑ์การแปลความหมาย ของเบสต์ (Best, 1981 : 125) การวิเคราะห์เปรียบเทียบ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และพื้นที่จัดการ ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบแบบที่ (Independent Samples t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) และการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

1. การดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ โรงเรียนมีการรวบรวมจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนอย่างสมบูรณ์โรงเรียนมีการปรับปรุงคู่มือต่าง ๆ ในการบริหารกิจการนักเรียนให้มีความสอดคล้องกับปัจจุบัน และโรงเรียนมีการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้แก่ ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ พร้อมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ

1.2 ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยให้กับนักเรียน รองลงมา คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในอนาคต และโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

1.3 ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ โรงเรียนมีการนำวงจรคุณภาพ PDCA เข้ามาปรับใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ รองลงมา คือ โรงเรียนมีการออกคำสั่งการปฏิบัติงานโดยมีหน้าที่ระบุ และโรงเรียนมีการจัดประสบการณ์ที่หลากหลายทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม

1.4 ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ โรงเรียนมีการจัดอบรมระเบียบวินัย ความประพฤติ ที่ตั้งมาให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมทักษะให้กับนักเรียนในช่วงเวลาว่างเพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงงาม และโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมอย่างสม่ำเสมอ

1.5 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ โรงเรียนมีการดำเนินงานกิจการนักเรียนช่วยให้นักเรียนมีคุณลักษณะ

ที่พึงประสงค์ รองลงมา คือ โรงเรียนมีขั้นตอนในการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนอย่างชัดเจน และโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนทุกภาคเรียน

1.6 ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ โรงเรียนมีการระดมความร่วมมือของหลายหน่วยงานเพื่อทำงานอย่างประสบผลสำเร็จ รองลงมา คือ โรงเรียนจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และโรงเรียนมีการจัดทำคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยปรับปรุงสม่ำเสมอ

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ สถานศึกษาขนาดกลางมีการดำเนินงานกิจการนักเรียนมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษา โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน และด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ ดังนี้

3.1 ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ระหว่างข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในอำเภอบ้านแพ้วกับอำเภอมืองสมุทรสาคร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ โรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอบ้านแพ้ว มีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอมืองสมุทรสาคร และระหว่างข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในอำเภอกระทุ่มแบนกับอำเภอมืองสมุทรสาคร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ โรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน มีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอมืองสมุทรสาคร

3.2 ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ระหว่างข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในอำเภอบ้านแพ้วกับอำเภอมืองสมุทรสาคร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ โรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอบ้านแพ้ว มีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอมืองสมุทรสาคร

3.3 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ระหว่างข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในอำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกระทุ่มแบน และในอำเภอมืองสมุทรสาคร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ โรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอบ้านแพ้วมีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกระทุ่มแบน และในอำเภอมืองสมุทรสาคร

อภิปรายผลการวิจัย

1. การดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีการวางแผนงานกิจการนักเรียน ดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานกิจการนักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรารักษ์ บุญดอก (2559) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารกิจการนักเรียนของครูโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต อยู่ในระดับมาก 4 ด้านและระดับปานกลาง 2 ด้าน

1.2 ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอดิคุณ บุญจูง และ สาริศา เจนเข้ว่า (2562 : 516-520) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทองแดง แสงบุญ และ สุรางคนา มัณยานนท์ (2564 : 179-181) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมพล สโมรินทร์ และ นางลักขณ์ ใจฉลาด (2563 : 291-293) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่หนึ่งคือด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรมจริยธรรม

1.5 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฟเลเซีย (Felecia, 2018) ได้ศึกษาเรื่อง ความร่วมมือระหว่างฝ่ายกิจการ

นักศึกษาและคณะของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐนอร์ฟอล์ค ผลการวิจัยพบว่า การประเมินมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานกิจการนักศึกษา ทำให้ทราบจุดแข็งและจุดอ่อน รวมไปถึงความจำเป็นที่ต้องมีความร่วมมือในการเข้าถึงเป้าหมายของชุมชนในวิทยาเขตในการพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักศึกษา

1.6 ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับนุรมาน พิทักษ์สุสันต์ (2561 : 12) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึง กระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาร่วมกันเข้าไปแก้ไขปัญหาของผู้เรียนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของธนาภา ชมพูธัญ และ สมลักษณ์ พรหมมีเนตร (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่จะเรสองแคว สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิงเกี่ยวกับงานบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่จะเรสองแคว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ซึ่งทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษา โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน และด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ การดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในภาพรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐฉัตร หวานผล และ ศิริพงษ์ เสงายน (2564 : 113-116) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน และด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.01 เมื่อพิจารณาความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ พบว่า โรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอบ้านแพ้ว มีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอเมืองสมุทรสาคร และโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกะทู้แบน มีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สอดคล้องกับวรรณวรงค์ รักษาพิทย์ (2561 : 27) ได้กล่าวถึง การฝึกกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักร่วมมือ ตามหัวใจสำคัญของหลักการประชาธิปไตยนั้น มิได้ละทิ้งกระบวนการเรียนรู้ หากแต่ให้ความสำคัญอย่างมากต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้เป็นผู้ร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ พบว่า โรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอบ้านแพ้ว มีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สอดคล้องกับณัฐนนท์ คำชาย (2562 : 19) ได้กล่าวว่า การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ซึ่งมีเป้าหมายจุดประสงค์ในการพัฒนาศักยภาพของตัวผู้เรียน คือ นักเรียนให้เป็นคนที่เก่ง ดี มีสุข สามารถอยู่ร่วมกับสังคม ก่อให้เกิดเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งร่างกายอารมณ์และสติปัญญา และถือเป็นภารกิจที่สำคัญที่ต้องมีส่วนร่วมในการบริหารที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นองค์ประกอบหลักในการบริหารงานกิจการนักเรียน

3.3 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ พบว่า โรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอบ้านแพ้ว มีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอกะทู้แบน และในอำเภอเมืองสมุทรสาคร สอดคล้องกับงานวิจัยของอดิคุณ บุญสูง และ สาริศา เจนเขว้า (2562 : 516-520) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุน ติดตาม การจัดทำคู่มือชี้แจงการวางแผนงานกิจการนักเรียนในโรงเรียน

1.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำแผนงาน/ โครงการส่งเสริมงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

1.3 ผู้บริหารควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการวางแผนงานกิจการนักเรียนในโรงเรียน/นิเทศ ติดตามการดำเนินงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

องค์ความรู้ใหม่

การดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ที่มีขนาดสถานศึกษาและพื้นที่จัดการศึกษาแตกต่างกันจะเกิดประสิทธิภาพได้ต้องอาศัย กระบวนการการบริหารกิจการนักเรียนแบบเดียวกัน 6 ด้าน คือ ด้านการวางแผนกิจการนักเรียน ด้านการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรมจริยธรรม ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

ภาพที่ 1 การดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมพล สโมรินทร์ และ นางลักษณ์ ใจฉลาด. (2563). การศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. วารสารการบริหาร นิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 6(5), 291-293.

ณัฐนันท์ คำชาย. (2562). การบริหารจัดการงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทพดินทร์ วิทยาเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- ณัฐวุฒิ หวานผล และ ศิริพงษ์ เสาภายน. (2564). การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. *วารสาร Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(1), 113-116.
- ทองแดง แสงบุญ และ สุรางคนา มัณยานนท์. (2564). การบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 5(1), 179-181.
- ธนาภา ชมพูธัญ และ สมลักษณ์ พรหมมีเนตร. (2559). การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่จะเรสองแคว สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสาบบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. (การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต). ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วรรณวรงค์ รักษ์ทิพย์. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ในชั้นเรียนวิชาสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราภรณ์ บุญดอก. (2559). สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (2565). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2565. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2566, จาก <http://www.skn.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2566, จาก <https://person.mwit.ac.th>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13. สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2566, จาก <https://www.ddd.go.th>
- สุรพัชร เกตุรัตน์. (2561). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อติคุณ บุญสูง และ สาริศา เจนเข้. (2562). การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารวิชาการ ระดับชาติวิทยาลัยนครราชสีมา*, 6(2), 516-520.
- Felecia. (2018). Coming Together: A Case Study of Collaboration Between Student Affairs and Faculty at Norfolk State University. Educational Foundations & Leadership, Norfolk, VA : United States.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.